

OKTATÁS- INFORMATIKA- PEDAGÓGIA 2021

TANULMÁNYKÖTET

OKTATÁS – INFORMATIKA – PEDAGÓGIA
2021

TANULMÁNYKÖTET

Szerkesztette:

Buda András – Molnár György

Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet

Logó: Hülber László

Borító: Ocztos István

ISBN 978-963-490-316-1

2021
DEBRECEN

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	5
Benedek András	
<i>Hibrid: Átok vagy lehetőség az oktatásban?</i>	6
Baracsi Katalin	
<i>Internetbiztonság sángoval</i>	19
Czékmán Balázs	
<i>A tabletek tanórai használatának pedagógiai-módszertani vonatkozásai.....</i>	25
Csizér Kata – Albert Ágnes – Piniel Katalin	
<i>Néhány összefüggés a tanulói motivációról, autonómiáról, érzelmekről és az online angolórákkal kapcsolatos véleményekről: A digitális átállás három budapesti középiskolában 2020. tavaszán.....</i>	46
Gyöngy Kinga – Tóth-Mózer Szilvia	
<i>A „Túlélőkészlet kisgyermekes szülőknél” című MOOC kurzustervezői és facilitátori tapasztalatai</i>	62
Jenei Gabriella – Sváb Ágnes	
<i>Tanárok gyerekcipőben: Középiskolai tanárok informális és tapasztalati tanulása a digitális munkarendben</i>	91
Kiss Julianna	
<i>Online zeneoktatás: tapasztalatok és perspektívák.....</i>	119
Kiss Krisztina	
<i>Digitális kompetenciák fontossága KONTRA használata egy empirikus vizsgálat alapján.....</i>	139
Lénárt Krisztina Ildikó	
<i>Online kurzusfejlesztés és oktatásmódszertani támogatás az ELTE EFOP-3.4.3 projektjében.....</i>	151
Liszkai Anikó	
<i>Grafomotoros koordináció fejlesztése az óvodában Ozobot Bit robotokkal.....</i>	157
Majó-Petri Zoltán – Szakál Péter – Görög Vivien	
<i>Karantén online oktatás a Szegedi Tudományegyetemen: mit tapasztaltak a diákok?</i>	170

Mezei Mónika	
<i>Online multimédiás tananyagok módszertani jellemzői.....</i>	<i>184</i>
N. Tóth Ágnes – Veisz Helga	
<i>Hallgatói vélemények a távolléti oktatásról.....</i>	<i>205</i>
Pacsuta István	
<i>Hallgatók IKT eszközhasználata értékrendszereik mentén.....</i>	<i>227</i>
Sáfrány Judit	
<i>Az online oktatás szorongást növelő és csökkentő faktorai.....</i>	<i>237</i>
Sinkovics Ádám	
<i>Tablettel támogatott oktatás tapasztalatai Egy „második esély” iskolában.....</i>	<i>252</i>
Végh Veronika – Soltész-Várhelyi Klára – Pusztafalvi Henriette	
<i>Általános iskolai pedagógusok attitűdjeinek mintázatai a koronavírus járvány következtében bevezetett digitális oktatási rend első hulláma alatt.....</i>	<i>271</i>

ELŐSZÓ

A globalizálódó, térben és időben egyre kevesebb korláttal bíró XXI. század iskoláit sokan kritizálják. Vannak, akik elégedetlenek az oktatási módszerekkel, a taneszközökkel, elavultnak tartják a tananyagot, a tankönyveket, meg akarják reformálni a tantárgyi struktúrát, az értékelési rendszert, néhányan pedig az oktatás teljes architektúráját szeretnék új alapokra helyezni. A változtatásra vonatkozó elképzelések azonban nem egyszer teljesen ellentétesen fogalmazódnak meg, kompromisszumra pedig csak ritkán van lehetőség.

A digitális technológia iskolai alkalmazása az egyik olyan kérdéskör, mely rendkívül szélsőséges álláspontokat generál. A papír alapú taneszközök és ehhez kapcsolódóan a kézírás tanításának teljes elhagyásától kezdve a tanulók mobiltelefonjainak iskolai kitiltásig számos példát láthatunk a különböző viszonyulásokra, egységes álláspontról egyáltalán nem beszélhetünk.

A konferenciasorozat pontosan azért jött létre, hogy segítsen rendet teremteni az elvárások meglehetősen kusza, ellentmondásos káoszában. Ennek érdekében lehetőséget kívánunk biztosítani szakmai találkozásokra mindazoknak, akik a digitális pedagógiához kapcsolódó témakörökben kutatnak, oktatnak vagy fejlesztési tevékenységet végeznek. Reményeink szerint az előadások után kialakuló beszélgetések, viták segítik a szükséges változtatások beazonosítását, így hozzájárulnak ahhoz, hogy a digitális technológiában rejlő lehetőségek minél jobban kiaknázhatóak legyenek.

Bízunk abban, hogy a szakmai konzultáció nem korlátozódik a konferencia időtartamára és az előttünk álló évben számos tanulmányban, kutatásban, új tananyagokban, módszertani megoldásokban öltenek testet az előadások vagy beszélgetések hatására kialakuló gondolatok. Ez a kötet is ezt a folyamatot kívánja erősíteni és remélhetőleg mindenki talál majd az írásokban motiváló, reflexióra készítő tartalmakat.

Debrecen – Budapest, 2021. június 29.

Buda András
DE Nevelés- és Művelődéstudományi
Intézet

Molnár György
BME Műszakai Pedagógia
Tanszék

Majó-Petri Zoltán – Szakál Péter – Görög Vivien
**KARANTÉN ONLINE OKTATÁS A SZEGEDI
TUDOMÁNYEGYETEMEN: MIT TAPASZTALTAK A DIÁKOK?**

Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar
majoz@eco.u-szeged.hu; szakal.peter@szte.hu; gvivien.ada@gmail.com

Absztrakt: A koronavírus válságot kísérő pandémiás időszak nem csak a gazdaság meghatározó ágazataiban (pl.: közlekedés, turisztika, logisztika) okozott krízist, de az oktatási alrendszerben is rendkívüli események történtek. A karantén online oktatás az ágazatban a diákok és a tanárok számára is kritikus helyzetet teremtett. Kiderült, hogy az évek óta zajló „csendes digitalizáció” egy rendkívüli helyzetben mennyire működőképes. A Szegedi Tudományegyetem több mint 3500 diákja töltötte ki a koronavírus válság első hullámában online kérdőívünket. A felmérés fókuszában a következő kérdéscsoportok kerültek: készen álltak-e a hallgatók és az oktatási alrendszer az online oktatásra? Mik a hallgatók preferenciái, illetve a hallgatók szemüvegén keresztül hogyan teljesítettek az oktatók virtuális osztályteremben?

A válaszadó hallgatók 51%-a szerint az SZTE a lehetőségekhez képest jól vette a digitális oktatás akadályait. Közben a 60%-uk azt állítja, hogy számukra több időt vett igénybe a tanulás a hagyományos tantermi oktatás során tapasztaltakhoz képest. A beérkezett válaszok alapján elmondható, hogy a digitális infrastruktúra megléte és elérése ugyan minden második diák számára megoldható volt, de a válaszadók 15%-nak mindennapos problémák forrását jelentette. A válaszadó diákok 47%-a tapasztalta a képernyő előtti tanulás fáradalmait, és 44%-uknak gondot okozott a határidők betartása, a tantermi oktatáshoz képest. Emellett a kitöltők csupán közel egynegyede volt elégedett oktatóival, és mindössze 17%-uk számára vált könnyebbé a tanulás az új, digitális rendszerben. A felmérésben szereplő karok mindenmellett töredezett képet mutatnak. Ott, ahol volt hagyománya a távoktatásnak az átlaghoz képest szignifikánsan magasabb értékeket láthatunk, ott ahol a tanár diák kapcsolat elsősorban személyes és manuális elemekre épül az átlaghoz képest alacsonyabb értékeket kapunk. Az egyetemen belül ilyen átlagon felüli a közgazdász képzés, ahol évtizedek óta van távoktatási tagozat, és rendre átlagon aluli a zenész képzés, ami nem nélkülözheti a személyes együttlétet, például a hangszeres próbát, ahol mester és tanítvány együtt dolgozik.

Az eredmények ismeretében levonható az a következtetés, hogy a hallgatók számára nehezebben volt teljesíthető az online, azaz tanterem nélküli oktatás a karantén első hullámában.

Kulcsszavak: távolléti oktatás, digitális transzformáció, online oktatás, COVID

Bevezető

A 2020-as év legnagyobb globális kihívása, a koronavírus, többek között a felsőoktatás oktatási gyakorlatát is markánsan átalakította. Az úgynevezett „karantén online”, vagy digitális oktatás új helyzet elé állította az egyetemistákat és az oktatókat egyaránt. A Szegedi Tudományegyetem kutatói úgy döntöttek benéznek a „virtuális kulcslyukon” és begyűjtik a hallgatók első körös tapasztalatait a kényszerűen kialakult új oktatási módszerről, abban bízva, hogy tanulva a történelekből mindez hozzájárulhat az egyetemi online oktatási rendszerek fejlesztéséhez. A 2020-as évben az egyetemi polgárok a COVID következtében új kifejezéssel gazdagodtak: beköszöntött a „távolléti digitális oktatás” kora. Ennek az „öszvérnek” feldolgozása megkezdődött a hazai szakirodalomban: akár a digitális átállás jó gyakorlatának dokumentálása mentén (Benedek, 2020) akár a szakértői interjúk eszköztárával (Hülber et al, 2020), akár egyetemi oktatók tapasztalatainak kérdőíves vizsgálatával (Buda et al, 2020).

A korrajz szempontjából kiemelkedően fontosnak tűnik a felsőoktatásban tanulók attitűdjeinek, igényeinek, problémáink feldolgozása. Mindeközben a több hullámban érkező vírusválság a „távolléti oktatás” fogalmát is ki-kényszerítette a felsőoktatásban (Molnár-Buda, 2021) látva, hogy mindez tartósan megmaradt az oktatási gyakorlatban. Empirikus kutatásunkkal ennek a tudásbázisát szeretnénk gazdagítani, egy több mint háromezer fős online kérdőíves hallgatói felmérés eredményeivel.

Kutatási módszertan

A „karantén online oktatás” (KO²) felmérés 2020 április 22 és június 8-a között, online kérdőíven keresztül, a Szegedi Tudományegyetem 3526 tanulójának véleményét gyűjtötte be. Ez a 2020-as márciusi adatok szerint, a teljes SZTE hallgatói létszám közel egyötödét (19%) tette ki. A válaszadó hallgatók körében az SZTE-n működő 12 kar mindegyike képviseltette magát. A válaszadók 87%-a teljes (nappali), még 13%-a részidős képzésben tanult. A részidős képzés gyűjtőnév jelen elemzésben az esti-, levelező-, és távoktatás képzéseket öleli fel. Fontos megemlíteni, hogy a kérdőívet a hazai hallgatók (91%)

mellett külföldi hallgatók (9%) is kitöltötték. Korcsoportot illetően, a válaszadó hallgatók 78%-a 18-24 év közötti, 12%-a 25-30 év közötti, és csupán 10%-uk haladta meg a 30-as életkort.

Az 1. számú táblázat szemlélteti az alapsokaság, azaz az SZTE-s hallgatók és a minta munkarend szerinti megoszlását. Láthatjuk, hogy a minta megoszlása követi az alapsokaság megoszlását, legfeljebb 3% pontnyi különbséggel tér el attól.

1. táblázat: Az alapsokaság és a minta munkarend szerinti megoszlása

Munkarendek	Alapsokaság megoszlása	Minta megoszlása
nappali munkarend	84%	87%
esti munkarend	0%	0%
levelező munkarend	14%	11%
távoktatás munkarend	1%	2%

Forrás: saját szerkesztés

Hasonlóképp a kari megoszlás esetén is 2-4%pont között mozog az eltérés az alapsokaság és a minta megoszlása között (lásd 2. táblázat). Az online kutatás tehát nem reprezentatív mintavételi eljárásként, hanem önkéntes hallgatói kitöltés módszerével készült. Ennek eredménye a nagyarányú kitöltés, azaz minden ötödik diák véleményét megismerhettük. Mindeközben láthatjuk, hogy a minta megközelítőleg a sokaság munkarend és kar szerinti megoszlását is követi.

2. táblázat: Az alapsokaság és a minta kari megoszlása

Karok	Alapsokaság megoszlása	Minta megoszlása
ÁJTK	9%	7%
ÁOK	15%	11%
BBMK	1%	2%
BTK	16%	14%
ETSZK	5%	6%
FOK	2%	2%
GTK	10%	13%
GYTK	3%	4%
JGYPK	11%	8%
MGK	2%	2%
MK	5%	6%
TTIK	21%	23%

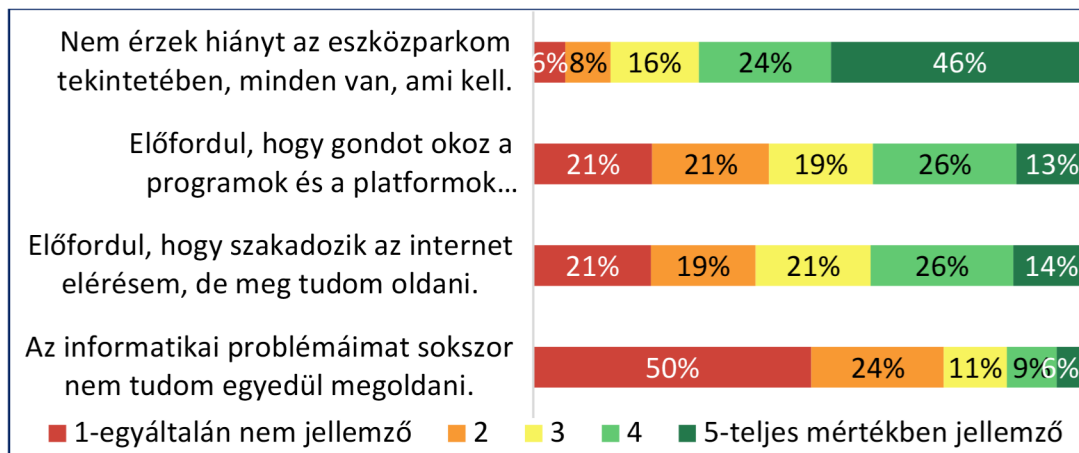
Forrás: saját szerkesztés

A felmérés fókuszába a következő három kérdéscsoport került: készen álltak-e a hallgatók és az oktatási alrendszer az online oktatásra? Mik a hallgatók preferenciái, illetve a hallgatók szemüvegén keresztül hogyan teljesítettek az oktatók virtuális osztályteremben? Van-e különbség a külföldi és a hazai hallgatók tapasztalatai között? A következő fejezetekben ezen kérdésekre érkezett válaszok eredményei kerülnek bemutatásra.

Kutatási eredmények: készen álltak-e a hallgatók és az oktatási alrendszer az online oktatásra?

A kérdőívre válaszoló hallgatók többsége (59%) nem használt háromnál több tanulási platformot, 33%-uk folyamatosan 4-5 programot használt, a fennmaradt 8% pedig 5-nél is többet. Teljes – részidős képzésben résztvevőkre bontással, csak a részidős képzéses hallgatóknál tolódnak el jelentősen ezek az arányok. Az ő esetükben ugyanis a válaszadók 71%-a használt három vagy annál kevesebb platformot, még a 4-5 programot használók 24%-ot képviselnek. Ez alapján kijelenthetjük, hogy a részidős képzésekben tanuló válaszadók kevesebb tanulási platformot használtak, mint a nappali képzéses válaszadók.

A következőkben négy állítást fogalmaztuk meg kérdőívünkben, melyekről a válaszadóknak 1-5-ig terjedő skálán el kellett dönteniük, hogy mennyire jellemzőek rájuk. A beérkezett válaszok alapján azt mondhatjuk, hogy a válaszadók döntő többsége (70%) nem érzett hiányt eszközparkja tekintetében. Továbbá 74%-uk többnyire egyedül is meg tudja oldani informatikai problémáit. Még a válaszadók közel 40%-ának problémája támadt a programok/platformok használatával, vagy annak nem megfelelő működésével, ugyanakkor kicsit több, mint 40%-át nem jellemezték ezek a problémák. Hasonló arányban, 40-40%-ban oszlanak meg a válaszadók az internetelés szakadozásának tapasztalását – nem tapasztalását illetően is.

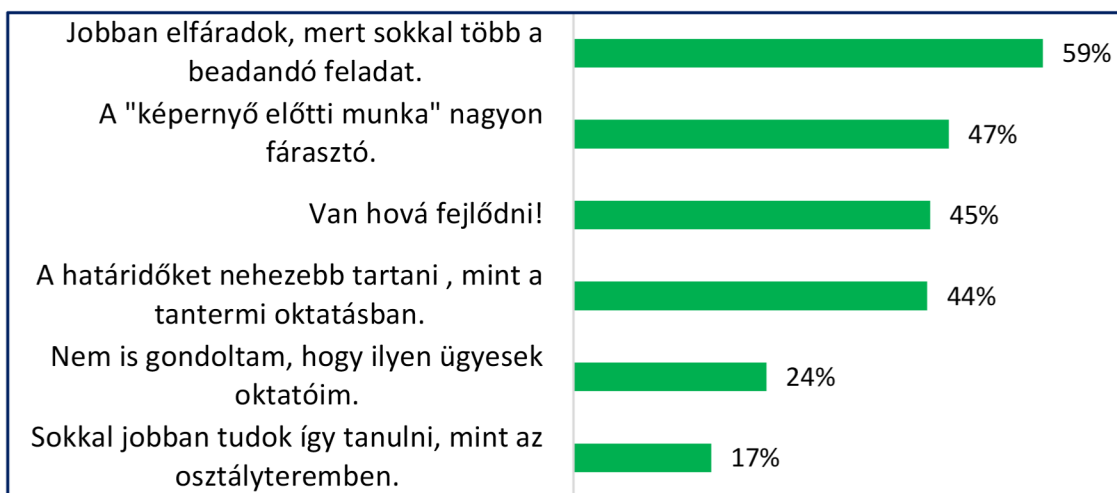
1. ábra: A válaszadók megoszlása aszerint, hogy mennyire jellemző rá informatikai problémák. Forrás: saját szerkesztés

A fent bemutatott, technikai felkészültségre vonatkozó állítások közül kiemelnénk az eszközparkkal kapcsolatos hiányérzet megítélését, méghozzá azért, mert ezen állítás esetében jelentősen más eredményt kapunk, amennyiben kari bontásban vizsgáljuk a beérkezett válaszokat: amíg a Bartók Béla Művészeti Karon és a Mérnöki Karon majden minden második diák hiányt érzett az eszközparkjában (53 illetve 47%) addig ez a Gazdaságtudományi Karon illetve a Gyógyszerész Karon csak minden negyedik-ötödik diákot érintette (22 illetve 24%)

Eredmények: milyen tapasztalatokkal, preferenciáikkal jellemezhetők az SZTE-s diákok?

A válaszadó hallgatók 51%-a szerint Egyetemem a lehetőségekhez képest jól vette a digitális oktatás akadályait, közben a 60%-uk azt állítja, hogy több időt vett igénybe számára a tanulás a hagyományos tantermi oktatás során tapasztaltakhoz képest. Többek között ennek az is lehet az oka, hogy a hallgatóknak is változtatni kell tanulási szokásaikon, ugyanis a válaszadók 78%-a egyetértett az állítással, miszerint nekik is változtatni kell a tanulási szokásaikon, ha ugyanolyan eredményesek akarnak maradni, mint a tantermi környezetben.

Ezen kívül kiemelt fontosságúnak véltük annak felmérését, hogy miként élik meg a hallgatók a rendkívüli online oktatást. A 2. ábrán látható 6 válaszlehetőség közül választhattak a kitöltők, és mivel többet is megjelölhettek, az ábra azt szemlélteti, hogy egy-egy állítást a válaszadók hány százaléka jelölt meg (egyebek mellett) általa tapasztalt jelenségként. A válaszadó hallgatók 59%-ára igaz, hogy a megnövekedett beadandók száma miatt jobban elfárad. Továbbá 47%-uk tapasztalja a képernyő előtti tanulás fáradalmait, és 44%-uknak okoz gondot a határidők betartása, a tantermi oktatáshoz képest. Emellett a kitöltők csupán közel egynegyede elégedett oktatóival, és mindössze 17%-uk számára vált könnyebbé a tanulás az új, digitális rendszerben. Ezek alapján levonható a következtetés, miszerint a hallgatók számára kényelmesebb és könnyebben teljesíthető volt az offline, azaz tantermi oktatási rendszer a digitális oktatáshoz képest.

2. ábra: Az online oktatással kapcsolatos tapasztalatok megjelenítése
forrás: saját szerkesztés

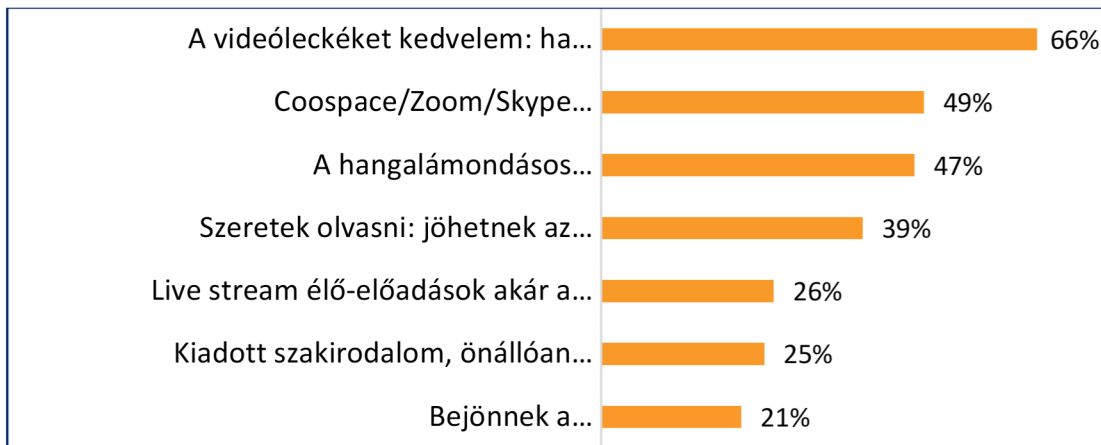
A különböző karok hallgatói különbözőképp élték meg a „karantén online” oktatást, ahogyan azt a 3. táblázatban megjelenített arányok is mutatják. Jelentős eltérés az első három állítás kapcsán tapasztalható. Szélsőségekre, erős kivételekre koncentrálva kiemelnénk a Juhász Gyula Pedagógusképző Kart, mely esetében válaszadók átlagon felül, 76%-os aránnyal állították, hogy jobban elfáradnak az online oktatásban, mert sokkal több a beadandó feladatuk. Második helyen a Bölcsészettudományi Kar hallgatói állnak, 69%-os aránnyal. Ezzel szemben, a rangsor másik végén elhelyezkedő Fogorvostudományi Karon ez az arány mindössze 30%, melyet a Mezőgazdasági kar követ 46%-kal. Hasonlóképp ugyanezen karok szerepelnek a mérleg két oldalán a képernyő előtti munka okozta fáradalmak tapasztalása terén is. Az utolsó sor pedig azt mutatja meg nekünk, hogy a Gazdaságtudományi Kar hallgatói a legelégedettebbek, még legnagyobb elégedetlenség a Fogorvostudományi kar esetében figyelhető meg.

3. táblázat: Az online oktatással kapcsolatos tapasztalatok karonkénti megjelenítése

	FOK	MGK	MK	ÁJTK	ÁOK	GTK	ETSZK	TTIK	GYTK	BBMK	BTK	JGYPK	Teljes minta
Jobban elfáradok, mert sokkal több a beadandó feladat	30%	46%	50%	51%	53%	54%	56%	61%	62%	63%	69%	76%	59%
A "képernyő előtti munka" nagyon fárasztó	35%	32%	50%	42%	30%	42%	53%	46%	46%	57%	60%	62%	47%
Van hová fejlődni!	63%	53%	39%	46%	55%	32%	45%	50%	44%	41%	45%	35%	45%

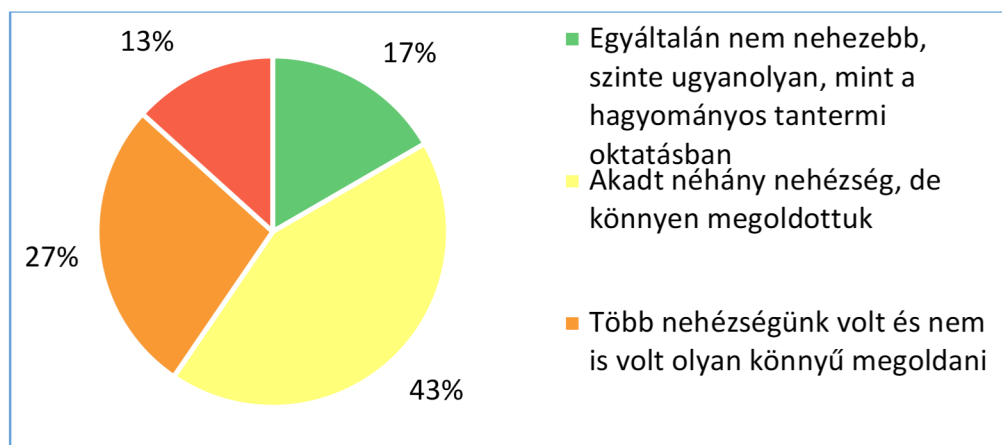
Forrás: saját szerkesztés

Megkérdeztük a hallgatókat arról is, hogy a kialakult helyzetben milyen típusú tananyagból készülnek szívesen. Ez esetben is megadtuk a válaszlehetőségeket, melyek közül egy válaszadó legfeljebb 4-et jelölhetett meg. A 3. ábrán azt láthatjuk, hogy egy-egy típusú tananyagot a válaszadók hány százaléka jelölt meg, mint általa szívesen használt tananyag típus. Legnépszerűbb a videólecke, a válaszadók 66%-a szívesen tanul videóleckékből. Ezt követi 49%-kal a konferenciabeszélgetés, ahol van egy kis interakció is, majd 47%-kal a hangalámondásos prezentációk. Utolsó helyen a hangfájlok/podcastok állnak, a kitöltők mindössze körülbelül 1/5-e tanul belőlük szívesen.

3. ábra: Különböző típusú tananyagok népszerűsége aszerint, hogy a válaszadók hány százaléka jelölte meg általa szívesen használt tananyagként. Forrás: saját szerkesztés

Végül, de nem utolsó sorban felmértük azt is, hogy az online térbe való áthelyezés miként befolyásolta a csoportban való munkavégzés nehézségét. Ennek eredményét szemlélteti a 4. ábra. Láthatjuk, hogy a válaszadók 60%-ának nem okozott nehézséget a csoportmunka, vagy amennyiben akadt is nehézség, könnyen megoldotta. A kitöltők 40%-a pedig nehezebb, vagy egyáltalán nem megoldható problémákkal küzdött az online csoportmunkák során. Kari bontás tekintetében a Bartók Béla Művészeti Kar emelhető ki, a válaszadó hallgatók közül ugyanis a művészek térnek el jelentősen az átlagtól, mindössze 26%-uk nyilatkozta, hogy semmi, vagy csak kevés, könnyen megoldható nehézsége akadt az online csoportmunkával, még 74%-uknak nehezebben, vagy egyáltalán nem megoldható nehézséggel kellett szembenéznie. A többi kar esetében nincs jelentős eltérés a teljes mintában bemutatott arányoktól.

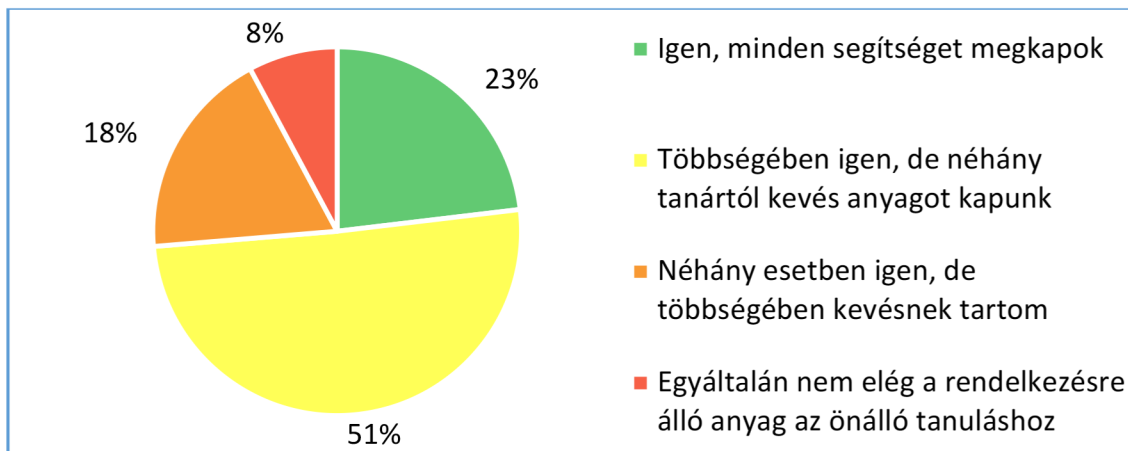
4. ábra: A válaszadók megoszlása aszerint, hogy milyen nehézségeket hozott számukra az online csoportmunka Forrás: saját szerkesztés

Eredmények: hogyan teljesítettek az oktatók a virtuális tanteremben hallgatók szemszögéből?

Azon hallgatók többsége (60%), akik kitöltötték a kérdőívet, úgy vélték, hogy amióta online rendszerben tanulnak, kevesebb oktatói segítséget kapnak a tananyag elsajátításához. Ennek ellenére 47%-uk állítja, hogy tanárai képesek új oktatási módszerekkel alkalmazkodni a kialakult helyzetben. Érdekes módon nincs szignifikáns eltérés a teljes és a részidős képzéses hallgatók tekintetében, mindkét csoport hasonlóan kevesebbnek véli a „karantén online” oktatási rendszerben kapott oktatói segítséget.

A válaszadók közel háromnegyede szerint (74%) tíz tanárból átlagosan öt, vagy annál kevesebb igyekezett rendszeres, élő kapcsolatot tartani hallgatóival. Ezen oktatók többsége (79%) ugyanazon időpontokban tartja az online konzultációkat, sőt, 63%-uk még az eredeti órarendi időpontokhoz is tartotta magát.

Fontosnak véltük felmérni, hogy a feltöltött tananyag vajon elegendő-e a hallgatók számára, ezen kérdésre érkező eredményeket szemlélteti az 5. ábra. Láthatjuk, hogy a hallgatók körülbelül háromnegyede (74%) számára a legtöbb tanár elegendő tananyagot biztosított az önálló tanuláshoz. Mindössze 8%-ot tesz ki azon válaszadók aránya, akik számára egyáltalán nem elegendő a rendelkezésre bocsátott tananyag.

5. ábra: A válaszadók megoszlása aszerint, hogy elegendő tananyagot biztosítanak-e számukra az oktatók Forrás: saját szerkesztés

A tananyag elégségességének megítélése esetben egyenletesen szóródnak a karok az átlag körül. 6 kar átlag fölött, és szintén 6 kar pedig átlag alatt teljesít. Bár mind a társadalomtudomány, mind az orvos- és egészségügy területét képviselő karok között találhatunk átlag alatt és átlag felett teljesítő karokat, a társadalomtudományt (is) felölölő karok többsége átlag felett, az orvos-és egészségügy területét felölölő karok pedig többnyire átlag alatt teljesítenek a megfelelő mennyiségű tananyag biztosítása terén.

Eredmények: van-e különbség a külföldi és a hazai SZTE-s diákok tapasztalatai között?

Mintánkban a külföldi válaszadók a sokaság arányaihoz képest alulreprezentáltak, ugyanis a válaszadó hallgatók 9%-a külföldi, még a sokaság esetében, azaz az SZTE-s diákok körében 20%-ot tesznek ki. Ennek ellenére érdemesnek véltünk külön fejezetet szentelni nekik, ugyanis jelentős különbségeket figyelhetünk meg a hazai és külföldi hallgatók tapasztalatai között.

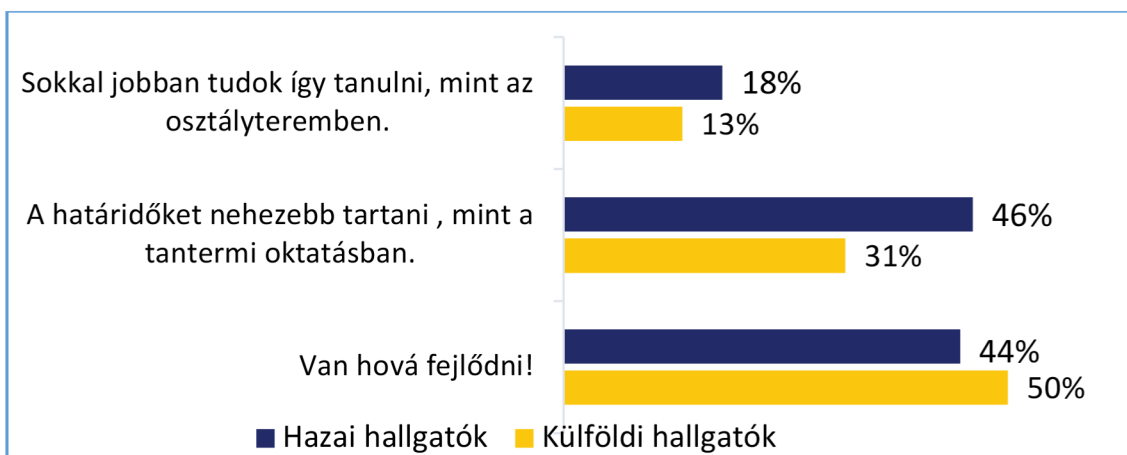
A külföldi hallgatók kevesebb tanulási platformot használtak, mint a hazai hallgatók, szemlélteti a 10. ábra. Még a hazai hallgatók 58%-a nem használt háromnál több tanulási platformot, addig a külföldi válaszadók 70%-a állította ezt magáról. Továbbá a 4-5 platformot használók a külföldi válaszadók körében mindössze 23%-ot képviselnek, ami 11%ponntal kevesebb, mint a hazai válaszadók esetében.

A beérkezett válaszok alapján a külföldi hallgatók nehezebben birkóztak meg a technikai problémákkal, mint a hazaiak. A 6. ábrán láthatjuk ugyanis, hogy még a hazai válaszadók 71%-a nem érzett hiányt eszközparkja tekintetében, addig a külföldiek körében ez az arány 61%. Ráadásul programok, platformok meghibásodásával, nem megfelelő működésével, illetve internetszakadozással küzdők aránya is magasabb a külföldi válaszadók között, a hazai hallgatói csoporthoz képest. Továbbá még a hazai válaszadók háromnegyede (75%) az esetek többségében egyedül is meg tudja oldani informatikai problémáit, addig ez a külföldi válaszadók 61%-ára igaz.

6. ábra: A hazai és külföldi hallgatók megjelenítése aszerint, hogy az adott hallgatói csoport hány százaléka értett egyet az alábbi, technikai felkészültségre vonatkozó állításokkal Forrás: saját szerkesztés

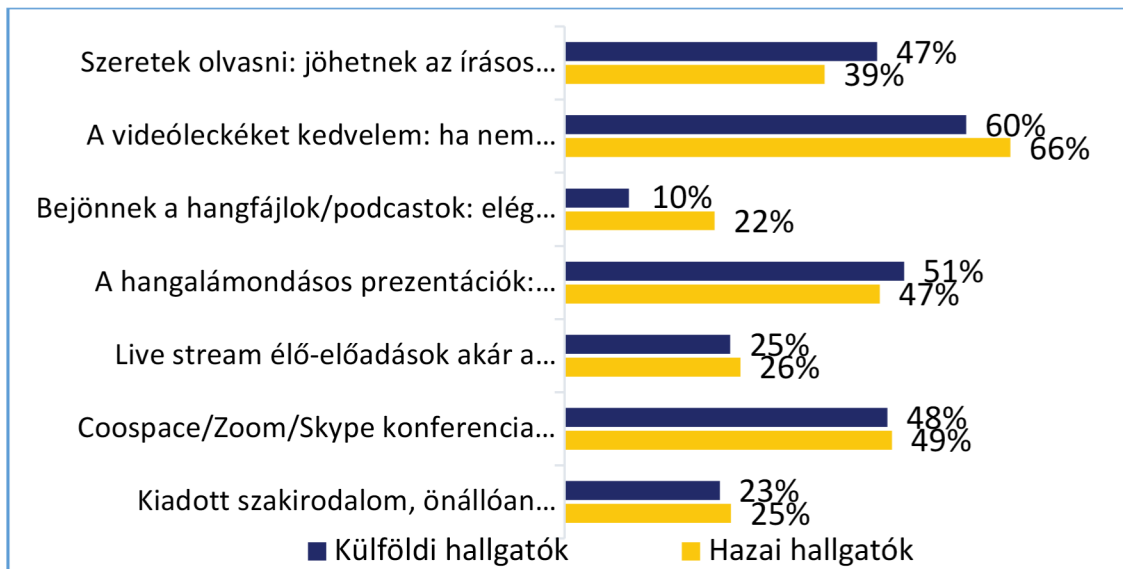
Mind a külföldi, mind a hazai válaszadók körében 59%-59% állította, hogy jobban elfárad az online oktatásban, mert sokkal több a beadandó feladat. A 4. ábrán szemléltetett hallgatói tapasztalatok közül azt a hármat emeljük ki a következő, 12. ábrán, amelyek esetében jelentősebb eltérés van a hazai és külföldi hallgatók között. Bár a hazai hallgatóknak is csak 18%-a tudott jobban tanulni az online rendszerben, a külföldieknél ez az arány még kisebb, mindössze 13%. Láthatjuk továbbá, hogy a határidők betartásával az online rendszerben a külföldiek kevésbé küzdöttek, mint a hazaiak. A külföldi válaszadók fele elégedetlen a jelenlegi oktatási rendszerrel, a hazai válaszadók 44%-ára igaz ez.

7. ábra: A hazai és külföldi hallgatók online oktatással kapcsolatos tapasztalatainak megjelenítése aszerint, hogy a válaszadók hány százaléka jelölte meg saját tapasztalataként Forrás: saját szerkesztés

A csoportmunka online térbe való áthelyezése a külföldieknek kicsit több gondot okozott. Még a hazai kitöltők 40%, addig a külföldi kitöltők 46%-a küzdött nehezen, vagy egyáltalán nem megoldható nehézségekkel az online csoportmunkák során.

Továbbá megvizsgáltuk van-e különbség a hazai és a külföldi kitöltők preferenciája között a tanuláshoz legszívesebben használt tananyag típusokat illetően, és arra jutottunk, hogy a különböző tananyag típusok többségénél nincs szignifikáns különbség. Ezt szemlélteti a 13. ábra. Nagyobb mértékű eltérés a hangfájlok/podcastok és az írásos anyagok esetében tapasztalható. A hazai kitöltőkhöz képest a külföldi kitöltők között 11% ponttal alacsonyabb azok aránya, akik szívesen tanulnak hangfájlok/podcastok segítségével, illetve 8% ponttal magasabb azok aránya, akik szívesebben tanulnak írásos anyagokból. Ennek leginkább az lehet az oka, hogy külföldi hallgatók többségének, akik angol nyelven folytatják tanulmányaikat a Szegedi Tudományegyetemen, nem az angol az anyanyelve, ezért könnyebben megértik az írásos tananyagot, mint a hangalapút.

8. ábra: Különböző típusú tananyagok megjelenítése aszerint, hogy külön-külön a hazai és a külföldi hallgatók hány százaléka jelölte meg általa szívesen használt tananyagként

Forrás: saját szerkesztés

Hasonlóan ítélték meg tanáraik virtuális tanteremben való teljesítését a hazaiak és a külföldiek. Mind a hazai válaszadók, mind a külföldi válaszadók esetében 74%-74%-ot tesz ki azok aránya, akik többségében elegendő tananyagot kaptak tanáraiktól az online oktatás során. Szintén egyenlő arányban,

47%-47%-kos jelöléssel állították a hazaiak és a külföldiek, hogy tanáraik képesek voltak új oktatási módszerekkel bevetve alkalmazkodni a kialakult helyzethez. Végül érdemes kiemelni, hogy a külföldiek kevésbé vélik úgy, hogy a hallgatóknak is változtatni kell tanulási szokásaikon, amennyiben ugyanolyan eredményesek akarnak maradni, mint a tanteremben, hiszen közülük 60% egyezett ezen állítással, még a hazai válaszadók 80%-a egyetértett ezzel.

Következtetések

Az eredmények alapján elmondhatjuk, hogy a hallgatók és az oktatási rendszer technikai készenléte a váratlan krízishelyzethez képest működőképes maradt. A válaszadó hallgatók döntő többsége (70-74%) nem érez hiányt eszközparkja tekintetében, illetve többnyire egyedül is megtudja oldani informatikai problémáit. A kitöltők körülbelül 40%-ának azonban gondot okoz a programok/platformok használata, nem megfelelő működése, illetve az internetelérés és infrastruktúra kritikus probléma volt a megkérdezettek 15%-nál.

A hallgatók nem technikai részekre vonatkozó tapasztalatai vegyesek. Az offline-ról online oktatásra való hirtelen váltás megnövelte a hallgatók terheit. Többségük (60%) állítja, hogy fárasztóbb, időigényesebb volt számukra a tanulás a hagyományos tantermi oktatás során tapasztaltakhoz képest. Az eredmények alapján emögött leginkább az áll, hogy kevesebb oktatói segítséget kapnak, azonban feladatok (beadandók) száma megnövekedett. Emellett a válaszadó diákok úgy vélik, hogy amennyiben ugyanolyan eredményesek akarnak maradni, mint a tanteremben, nekik is változtatni kell a tanulási szokásaikon. A válaszadók közel háromnegyede szerint tíz tanárból átlagosan 5, vagy annál kevesebb igyekezett rendszeres, élő kapcsolatot tartani hallgatóival. Továbbá megtudtuk azt is, hogy legszívesebben videóleckékből tanulnak, ezek ugyanis egyaránt nyújtanak képi és hangalapú segítséget, valamint bármikor visszanezézhetők.

Az adatok alapján látható, hogy bizonyos kutatási kérdéseket érdemes kari bontásban elemezni, kiemelkednek ugyanis karok, amelyek egy-egy területen erősebbek/gyengébbek az átlagnál. Azért fontos erre rávilágítani, mert ez alapján tudnak az SZTE –n működő karok egymásnak segítséget nyújthatnak online oktatási rendszerük fejlesztése érdekében. Végül az utolsó fejezet

rámutatott, hogy a külföldi hallgatók nehezebben birkóznak meg technikai problémákkal, és hogy sokkal szívesebben tanulnak írásos tananyagokból, mint videó vagy hangfájlokból.

Irodalomjegyzék

- Benedek A. (2020) Távoktatás másként!!! – A digitális kor pedagógiai kihívásaihoz. *Opus et Educatio* 7/3 185-192
- Buda A. – Szabó J. – Erdei G. (2020). A pandémiás helyzet hatása az oktatásra a Debreceni Egyetemen *Opus et Educatio* 7/4 423-431
- Hülber L. – Papp-Danka A. – Dringó-Horváth I. (2020). A felsőoktatás digitális oktatási kultúrájának korrajza szakértői interjúk alapján *Opus et Educatio* 7/4 302-330
- Molnár Gy. – Buda A. (2021) Távolléti oktatás a felsőoktatásban. *Oktatás Informatika Pedagógia Absztrakt Kötet*, pp: 15, Debrecen ISBN 978-963-490-263-8